

BTL

Advies

**Flora- en faunaonderzoek
Aanvullend onderzoek
Herenweg 62a-64, Kudelstaart
Van Berkel Aannemers Leimuiden B.V.**

F L O R A - E N
F A U N A O N D E R Z O E K

A A N V U L L E N D
O N D E R Z O E K

H E R E N W E G 6 2 A - 6 4
K U D E L S T A A R T

V A N B E R K E L A A N N E M E R S
L E I M U I D E N B V

COLOFON

Oisterwijk, 10 oktober 2012

Opgesteld door **BTL Advies BV.**
Parklaan 1
5061 JV Oisterwijk
Postbus 385
5060 AJ OISTERWIJK
t 013 52 99 555
f 013 52 99 550
e advies@btl.nl

Opdrachtgever Van Berkel Aannemers Leimuiden b.v.

Projectnummer 222172

Status definitief

Foto's: Alle foto's in de rapport zijn afkomstig van BTL Advies en gemaakt gedurende de biotooptoets; uitgezonderd de foto van de pos op pagina 17, deze elders is gemaakt.

INHOUD

1 INLEIDING	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Plangebied en toekomstige situatie	8
1.3 Beschermingskader	8
2 WERKWIJZE	11
2.1 Bron- en literatuuronderzoek	11
2.2 Biotoptoets	12
2.3 Aanvullend onderzoek	12
3 MOGELIJK VOORKOMENDE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA	13
3.1 Ecologische structuren	13
3.2 Beschermde soorten	14
3.3 Conflicten met de Flora- en faunawet (schade aan beschermde soorten)	20
4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	21
4.1 Conclusies	21
4.2 Aanbevelingen	22
LITERATUUR	23
BIJLAGE	25

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

De opdrachtgever is voornemens om nieuwbouw te realiseren, ter plaatse van het plangebied aan de Herenweg 62a-64 te Kudelstaart. Omdat de geplande ingreep en de realisatie ervan mogelijk lijdt tot hinder of schade aan beschermde flora en fauna, is in februari 2011 door BTL Advies een quickscan flora- en faunaonderzoek uitgevoerd. Uit de resultaten van het uitgevoerde flora- en faunaonderzoek is voortgekomen dat het plangebied mogelijk geschikt is voor gebouwbewonende soorten vleermuizen, met name de gewone dwergvleermuis. Naar aanleiding van deze resultaten heeft Van Berkel Aannemers Leimuiden aan BTL Advies opdracht gegeven om een aanvullend onderzoek uit te voeren naar deze soortgroep. De rapportage beschrijft zowel de resultaten van het flora- en faunaonderzoek als die van het aanvullend vleermuisonderzoek.

Ligging plangebied (rood omcirkeld).

1.2 PLANGEBIED EN TOEKOMSTIGE SITUATIE

Het plangebied betreft de percelen aan de Herenweg 62a en 64 te Kudelstaart (zie ook afbeelding). De opdrachtgever is voornemens om het gebied te herontwikkelen, waarbij zestien nieuwe woningen worden gerealiseerd met bijbehorende infrastructuur. Hierbij worden de huidige woningen en kassen vervangen. Het aanwezige groen blijft zoveel mogelijk gehandhaafd, maar waar nodig wordt dit verwijderd, danwel vervangen.

Begrenzing plangebied (rood omlijnd).

1.3 BESCHERMINGSKADER

De bescherming van soorten en hun leefgebieden is geregeld in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en op nationaal niveau verankerd in de Flora- en faunawet en de vernieuwde Natuurbeschermingswet van 1998.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998, die op 1 oktober 2005 in werking is getreden, richt zich op de bescherming van daartoe aangewezen gebieden, het beheer en het voorkomen van bepaalde schadelijke handelingen. In deze gebieden, bestaande uit Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en Beschermde Natuurmonumenten, staat instandhouding van soorten en systemen voorop.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) richt zich op de bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder van de leefgebieden van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. Er zijn 77 gebieden aangewezen als speciale beschermingszone. Deze gebieden maken onderdeel uit van Natura 2000, het Europese initiatief van een duurzaam ecologisch netwerk van natuurgebieden in Europa. De richtlijn stelt nadere regels voor de bescherming, het beheer en de regulering van vogelsoorten.

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) richt zich op de instandhouding van natuurlijke habitats en habitats van soorten en de bescherming van plant- en diersoorten, met uitzondering van vogels. In bijlage I van de Habitatrichtlijn worden speciale beschermingszones aangewezen voor kwetsbare, bedreigde of zeldzame habitattypen. Bijlage II van de Habitatrichtlijn vermeldt de kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten die beschermd moeten worden door speciale beschermingszones aan te wijzen. Op dit moment staan in totaal 141 gebieden op de nominatie voor aanwijzing als Habitatrichtlijngebied.

Flora- en faunawet

De soortenbeschermingsaspecten uit de Habitat- en Vogelrichtlijn zijn geïmplementeerd in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet (Stb. 1998,402) richt zich op de bescherming van planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Uitgangspunt is het nee, tenzij beginsel.

Alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen, plantensoorten en andere diersoorten zijn bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) (Stb. 2000,523) beschermd.

In februari 2005 is de nieuwe AMvB in het Staatsblad gepubliceerd en daarmee in werking getreden. Hierin zijn onder andere een aantal algemene soorten opgenomen, die onder bepaalde voorwaarden, een vrijstelling hebben gekregen voor artikelen 8 tot en met 12.

Vanaf dat moment wordt gewerkt met drie beschermingscategorieën:

- **algemene beschermde soorten (tabel 1):** voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze vrijgesteld van een ontheffingsaanvraag. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets).
- **overige beschermde soorten (tabel 2):** Voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze soorten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een goedgekeurde gedragscode. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets). Geen gedragscode betekent geen vrijstelling voor deze categorie.
- **streng beschermde soorten (tabel 3):** Dit zijn alle soorten van de Europese Habitatrichtlijn (bijlage IV) van de Europese Vogelrichtlijn (bijlage 1) en de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen inheemse dier- en plantsoorten. Negatieve effecten op streng beschermde soorten moeten door middel van compensatie teniet worden gedaan. Voor uitvoering van werkzaamheden die strijdig zijn met de Flora- en faunawet kan ontheffing worden aangevraagd (artikel 75, lid 5 & lid 6, sub C en artikel 2, derde lid van het Besluit vrijstelling beschermde plant- en diersoorten).

Vogels

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Dit geldt voor een relatief klein aantal soorten. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat deze het nest eenmalig gebruiken, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik van vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten.

Voor het verstoren van broedende vogels kan geen ontheffing worden verkregen. Werkzaamheden mogen alleen worden uitgevoerd, wanneer geen in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn. Rond in gebruik zijnde nesten geldt een rustzone waarbinnen geen werkzaamheden mogen worden uitgevoerd totdat de vogels hun nest vanzelf weer hebben verlaten, dat wil zeggen nadat het broedsel is afgerond of de jongen zijn groot gebracht.

De lijst met jaarrond beschermde soorten is in augustus 2009 aangepast. Op de volgende categorieën van de vaste nesten gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1. Nesten die ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
4. Vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen.
5. Vogels die in deze categorie vallen zijn niet jaarrond beschermd, tenzij zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Het gaat hier weliswaar om nesten van vogels die regelmatig terugkeren naar de plaats waar deze soorten het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats is verdwenen, zich elders te vestigen.

Rode Lijst soorten

Voor de soortengroepen planten, vogels, amfibieën en reptielen, zoogdieren, zoetwatervissen, dagvlinders, libellen, sprinkhanen, korstmossen en paddenstoelen zijn lijsten vastgesteld met daarop vermeld de met uitsterven bedreigde en kwetsbare soorten, de zogenaamde Rode Lijsten. Deze zijn per soortgroep gepubliceerd in de Staatscourant.

Echter, op dit moment heeft plaatsing op de Rode Lijst geen juridische beschermde status. Voor Rode Lijstsoorten geldt zodoende geen ontheffingsplicht, tenzij de Flora- en faunawet op de soort van toepassing is en zodoende de bescherming van de Flora- en faunawet geldt. In de uit te voeren werkzaamheden wordt met de algemeen geldende zorgplicht voor planten- en dieren -voor zover dat mag worden verwacht- rekening gehouden. Op iedere burger rust de zorgplicht om binnen vermogen deze soorten te beschermen en te behouden.

2 WERKWIJZE

Dit flora- en faunaonderzoek bestaat uit:

- bron- en literatuuronderzoek (2.1);
- biotooptoets (2.2)
- aanvullend onderzoek (2.3)

2.1 BRON- EN LITERATUURONDERZOEK

Het bron- en literatuuronderzoek omvat een literatuur- en kaartstudie naar de actuele waarden en betekenis van het plangebied. Hierbij zijn zowel de eigen waarden van het plangebied als ook de waarden van het plangebied voor de bredere omgeving beschouwd. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van flora en fauna-atlassen (verspreiding op basis van 5 bij 5 kilometerhokken) en ingevoerde waarnemingen op internet sites. Op basis van een topografische studie en de biotooptoets wordt bekeken in welke mate het plangebied eventueel van belang is voor beschermde soorten. Alle beschermde soorten, die mogelijk in het plangebied kunnen voorkomen, zijn in tabellen per soortgroep opgenomen (zie hoofdstuk 3). Een uitzondering hierop vormen de broedvogels. Hiervan zijn alleen de jaarrond beschermde soorten opgenomen plus de vogelsoorten waarvoor extra inventarisatie gewenst is (categorie 5 van de vaste nesten), waaronder kolonievogels en spechten. Tevens zijn ook de vogels opgenomen die tijdens de biotooptoets zijn waargenomen.

Om te komen tot een goed inzicht in het mogelijk voorkomen van soorten zijn voor het onderzoek de volgende informatiebronnen geraadpleegd:

Flora- en fauna-atlassen

- Atlas van de Nederlandse broedvogels (2002);
- Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997);
- Atlas van de Nederlandse zoogdieren (1992);
- De wespen en mieren van Nederland (2004);
- De amfibieën en reptielen van Nederland (2009);
- Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen (2008).

Jaarverslagen

- Verspreidingsonderzoek vissen 2009 (RAVON, 2010);
- Waarnemingenverslag 2007 dagvlinders (De vlinderstichting, 2007).

Internet

- www.waarneming.nl
- www.zoogdieratlas.nl (alleen zwaardere beschermde soorten)

2.2 BIOTOOPTOETS

Tijdens de biotooptoets, uitgevoerd op 15 februari 2011, zijn de uitkomsten van het bron- en literatuuronderzoek in het veld gecontroleerd en getoetst. Het doel van de biotooptoets is om een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. Beschermde en/of bijzondere soorten die tijdens de biotooptoets zijn aangetroffen zijn geregistreerd. Op het moment dat de biotooptoets is uitgevoerd zijn niet alle soorten zichtbaar actief. Diersoorten kunnen bijvoorbeeld alleen nachtactief zijn of in een bepaalde periode van het jaar afwezig zijn. Daarom zijn de eisen die soorten en soortengroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratieroutes, vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Voor planten geldt voor de meeste soorten dat deze alleen gedurende de bloeiperiode waarneembaar zijn. Om deze reden wordt voor planten voornamelijk gelet op de vegetatiestructuur en abiotische omstandigheden van de standplaats. Op die manier is ook het belang van het plangebied beoordeelt voor flora en fauna die mogelijk in het plangebied voorkomen, maar niet tijdens de biotooptoets zijn waargenomen. Gedurende de biotooptoets is de lijst welke tijdens het bron- en literatuuronderzoek is opgesteld, gecontroleerd en bijgewerkt.

2.3 AANVULLEND ONDERZOEK

De aanvullende veldbezoeken met betrekking tot de kraam- en zomerverblijven zijn uitgevoerd in de avond/nacht van 9 juli en 15 juli 2012. De veldbezoeken met betrekking tot de paar- en winterverblijven zijn uitgevoerd in de nacht/vroege ochtend van 7 september en de avond/nacht van 26 september 2012. Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden (weinig tot geen wind, geen neerslag en temperatuur boven de 10 graden Celsius). Tijdens het aanvullend onderzoek is gewerkt volgens het landelijk vastgestelde vleermuisprotocol (opgesteld door Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureau's, 2012), waarbij is toegespitst op het te verwachten voorkomende soortenspectrum; in dit geval gewone dwergvleermuis en in mindere mate laatvlieger. Gedurende de nachtbezoeken zijn vleermuizen waargenomen middels een batdetector. Aan de hand van de presentie en het gedrag van de waargenomen soorten is bepaald wat de betekenis is van het plangebied voor vleermuizen.

3 MOGELIJK VOORKOMENDE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

3.1 ECOLOGISCHE STRUCTUREN

Het plangebied bevindt zich direct aan de zuidoever van de Westeinderplassen en ten noorden van Kudelstaart. Het landschap wordt afgewisseld door bosschages en boombeplantingen, tuinen en bebouwing. De meeste woningen bestaan uit houten chalets, met uitzondering van de woning nummer 64. De aanwezige kassen zijn al een aantal jaren buiten gebruik en hierin is opslag aanwezig van braam en bomen. In het plangebied bestaat een deel van de grasvegetaties uit gazon en in mindere mate ook ruw gras. Open water is aanwezig in de vorm van een 'lagune' in één van de tuinen en enkele watergangen die aansluiten op de Westeinderplassen. De oevers van deze oppervlaktewateren zijn beschoeid en een uitgebreide oevervegetatie ontbreekt hierbij. Aan de oeverzijde van de Westereindplassen bestaat de beschoeiing uit grote keien.

Houten chalets.

Kassen.

Woning nummer 64.

Lagune.

3.2 BESCHERMDE SOORTEN

De combinatie van het bron- en literatuuronderzoek en de biotooptoets leidt tot de volgende tabellen van de soortgroepen grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, vogels, vissen, amfibieën, reptielen en vaatplanten. Uit de soortengroepen slakken, kreeftachtigen en tweekleppigen zijn geen beschermde exemplaren aangetroffen of te verwachten, omdat de verspreiding van deze soorten zich niet in het plangebied en de directe omgeving bevindt en/of omdat in het plangebied en directe omgeving geen geschikt biotoop aanwezig is.

In de tabellen is per soortgroep voor iedere soort aangegeven of de soort bescherming geniet en waarop deze gebaseerd is. Bescherming op basis van de Flora- en faunawet staat in de kolom flora en fauna. Hierbij is tevens aangegeven of de soort is aangemerkt als algemeen, overig of streng beschermde soort. Vermelding op de Rode Lijst is weergegeven in de kolom rode lijst. Bescherming op basis van de Habitat- of Vogelrichtlijn is weergegeven in de kolom habitat of vogel. In de tabel van de vogels is tevens een kolom opgenomen waarin de categorie staat vermeld van de vaste nesten.

De waarnemingen van soorten die zijn opgenomen in de tabellen hebben veelal betrekking op de gehele kilometerhokken waarin het plangebied zich bevindt. Dit betekent dat het plangebied niet altijd onderdeel is van het leefgebied van de in de tabel opgenomen soorten. Indien dit het geval is voor overig of streng beschermde soorten, wordt in de onderstaande tekst toegelicht waarom het al dan niet aannemelijk is dat de betreffende soorten in het plangebied voorkomen en daarom geen schade ondervinden van de geplande ontwikkeling.

grondgebonden zoogdieren

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
aardmuis	algemeen			2	
bosmuis	algemeen			2	
bunzing	algemeen			2	
dwergmuis	algemeen			2	
egel	algemeen			2	
gewone bosspitsmuis	algemeen			2	
haas	algemeen			2	
hermelijn	algemeen	x		2	
huisspitsmuis	algemeen			2	
konijn	algemeen			2	
mol	algemeen			2,3	
noordse woelmuis	streng	x	P,II,IV	2	
rosse woelmuis	algemeen			2	
veldmuis	algemeen			2	
vos	algemeen			2	
waterspitsmuis	streng	x		2	
wezel	algemeen	x		2	
woelrat	algemeen			2	

1 Biotooptoets 14 februari 2011

2 Atlas van de Nederlandse zoogdieren, 1992

3 www.aanrerning.nl

Een groot deel van de in de literatuur gemelde grondgebonden zoogdieren betreft algemeen beschermde soorten. Gedurende de biotooptoets zijn alleen molshopen aangetroffen in het plangebied. De aanwezige bosschages vormen een perfect leefgebied voor kleine soorten zoogdieren als egel, rosse woelmuis en wezel.

Daarnaast wordt ook melding gemaakt van de streng beschermde waterspitsmuis en noordse woelmuis. Beide soorten komen voor in zeer natte biotopen, waarbij te denken valt aan uitgebreide oevervegetaties langs oppervlaktewateren. Door de aanwezige

oeverbeschoeiing ontbreekt een dergelijk biotoop in het plangebied. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is dan ook niet te verwachten.

vleermuizen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	TYPE BEWONING
gewone dwergvleermuis	streng		IV	2,3	gebouwen
gewone grootoorvleermuis	streng		IV	3	gebouwen / bomen
laatvlieger	streng	x	IV	2,3	gebouwen
meervleermuis	streng		II, IV	3	gebouwen
rosse vleermuis	streng	x	IV	3	bomen
ruige dwergvleermuis	streng		IV	2,3	gebouwen / bomen
watervleermuis	streng		IV	3	bomen

- 1 Biotootoets 14 februari 2011
- 2 Aanvullend onderzoek BTL Advies 2012
- 3 Atlas van de Nederlandse vleermuizen, 1997

Afhankelijk van de soort maken vleermuizen gebruik van openingen in oudere gebouwen en bomen als vaste rust- en verblijfplaatsen (zie de bovenstaande tabel). Verblijfplaatsen in bebouwing bestaan uit tussenruimten als spouwen en ruimte tussen het dakbeschot. Het woonhuis nummer 64 aan de Herenweg betreft de enige bebouwing in het plangebied met dergelijke ruimten. Verblijfplaatsen in bomen bestaan veelal uit holten, spleten en loshangende bast. Dergelijke openingen zijn alleen aanwezig in enkele zeer grote wilgen die zich in het plangebied bevinden. In de overige bomen ontbreken deze.

Naast vaste rust- en verblijfplaatsen zijn ook structureel van belang zijnde foerageergebieden en vliegrouden beschermd.

Resultaten aanvullend onderzoek kraam- en zomerverblijf

Gedurende het aanvullend onderzoek zijn op beide datums de soorten gewone dwergvleermuis en laatvlieger waargenomen. De waarnemingen van de laatvlieger (1-2 exemplaren per avond) hadden alleen betrekking op doorvliegende dieren van verblijfplaats naar foerageergebied. Hierbij vlogen alle waargenomen dieren in westelijke richting. Kraam- en zomerverblijfplaatsen van deze soort ontbreken in het plangebied.

De gewone dwergvleermuis is in beduidend hogere aantallen waargenomen, circa 5-10 exemplaren per avond. Het betrof hier dieren die of van het plangebied gebruik maakte als vliegroute, waarbij de waarnemingsduur zeer kort was, of dieren die in het begin van de avond langdurig foerageerden tussen de aanwezige beplanting en op een later moment alsnog zijn vertrokken. Rond of vlak na middernacht zijn nagenoeg geen vleermuizen meer aangetroffen in het plangebied. Gedurende beide veldbezoeken is geen indicatief gedrag waargenomen voor de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen in het plangebied.

Resultaten aanvullend onderzoek paar- en winterverblijf

Gedurende het veldbezoek van 7 september zijn nagenoeg geen vleermuizen aangetroffen, met uitzondering van twee zeer kort aanwezige foeragerende gewone dwergvleermuizen nabij de oevers van de Westeinderplassen. Rondom de woning met nummer 64 zijn geen vleermuizen waargenomen.

In de avond van 26 september zijn meerdere exemplaren van de gewone dwergvleermuis waargenomen in het plangebied. Het betrof met name foeragerende dieren die van elders kwamen. Vlak nabij de woning met nummer 64 is circa één uur door 1-2 exemplaren gebalst. Rond 20.40 uur waren nagenoeg alle gewone dwergvleermuizen vertrokken uit het plangebied. Gezien het aantal baltsende exemplaren en de duur van de balts, is de

verwachting niet dat het plangebied hiervoor een belangrijke betekenis heeft voor deze soort.

Tijdens het veldbezoek is geen gedrag waargenomen dat indiceert op de aanwezigheid van verblijven in het woonhuis met nummer 64. Nabij de oevers van de Westeinderplassen in de westzijde van het plangebied zijn 1-2 langdurig foeragerende ruige dwergvleermuizen waargenomen.

Belangrijkste foerageergebieden vleermuizen in het plangebied (geel omkaderd) aangegeven met de gekleurde vlakken. In de rode vlakken is de gewone dwergvleermuis waargenomen. In de groene vlakken is de ruige dwergvleermuis waargenomen (alleen op 26 september). De gele B geeft de locatie aan waar de baltende dieren zijn waargenomen.

vogels

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	VOGEL	BRON	CATEGORIE VASTE NESTEN
steenuil	overig	x		2	1
gierzwaluw	overig			2,3	2
huismus	overig	x		2	2
kerkuil	overig			1,2	3
ooievaar	overig		x	2	3
boomvalk	overig			2	4
buizerd	overig			2	4
havik	overig		x	2,3	4
ransuil	overig		x	2	4
sperwer	overig		x	2	4
blauwe reiger	overig			2	5
boerenzwaluw	overig			2	5
boomkruiper	overig		x	2	5
bosuil	overig		x	2	5
ekster	overig			2	5
gekraagde roodstaart	overig			2	5
grauwe vliegenvanger	overig	x		2	5
groene specht	overig	x	x	2	5
grote bonte specht	overig		x	2,3	5
huiszwaluw	overig		x	2	5
ijsvogel	overig			2,3	5
koolmees	overig			2	5
oeverzwaluw	overig			2	5
pimpelmees	overig			2	5
spreeuw	overig			2	5
torenvalk	overig		x	2	5
zwarte kraai	overig			2	5
zwarte roodstaart	overig			2	5

- 1 Biotooptoets 14 februari 2011
 2 Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998 – 2000
 3 www.waarneming.nl

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. De meeste vogels, zoals houtduif en merel, maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat het nest eenmalig wordt gebruikt, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik van vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest verlaten is.

Verblijfplaatsen van vogels, die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Deze soorten worden opgedeeld in de categorieën 1 tot en met 4 van de vaste nesten (zie ook hoofdstuk 1.4). Gedurende de biotooptoets zijn geen nesten van jaarrond beschermdde vogelsoorten waargenomen. Wel is een dode kerkuil gevonden (zie afbeelding), vermoedelijk een winterslachtoffer. Broedgevallen van de kerkuil zijn sterk afhankelijk van de aanwezigheid van speciale nestkasten die voor deze soort worden geplaatst. In de gebouwen in het plangebied ontbreken dergelijke nestkasten en daarmee ook broedgevallen van de kerkuil. In de

wintermaanden zwerven veel (jongere) vogels uit naar locaties die niet direct als broedbiotoop dienen, maar bijvoorbeeld als een slaap- of jachtlocatie.

De huismus en gierzwaluw zijn typische soorten voor het bebouwde gebied. Het woonhuis met nummer 64 aan de Herenweg is mogelijk geschikt als broedlocatie voor de huismus. Deze soort is echter niet waargenomen gedurende zowel de biotooptoets als het aanvullend vleermuisonderzoek (waarbij het plangebied ook met daglicht is bezocht). Voor de gierzwaluw is het vanwege het ontbreken van voldoende aanliegruimte, het woonhuis ongeschikt als broedlocatie.

Voor de soorten genoemd in categorie 5 van de vaste nesten geldt dat deze alleen jaarrond zijn beschermd als de ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen. In het plangebied is een mogelijk nest waargenomen van de zwarte kraai. Daarnaast is een op de grond gevallen nestkast voor mezen aangetroffen tijdens de biotooptoets.

vissen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
bittervoorn	streng	x	II	2	
kleine modderkruiper	overig		II	2	
rivierdonderpad	overig		II	2	

1 Biotooptoets 14 februari 2011

2 Verspreidingsonderzoek vissen 2009 (2010)

Gedurende de biotooptoets zijn de aanwezige oppervlaktewateren globaal bemonsterd met een schepnet, in zoverre dat mogelijk was vanwege de diepte en bereikbaarheid van de begroeiing. De enige waargenomen vissoort is de niet door de Flora- en faunawet beschermde pos (zie afbeelding) in de lagune van een van de achtertuin. Deze vissoort is algemeen voorkomend en kenmerkend voor grotere meren en plassen. Beschermde soorten zijn niet waargenomen, maar het is niet onmogelijk dat de rivierdonderpad voorkomt in de oevers van de Westeinderplassen. Gezien de aard van de werkzaamheden ondervinden vissen geen van belang zijn de schade. De watergangen in het plangebied zijn niet interessant voor vissen, vanwege de beschaduwing, het geaccumuleerde bladafval en de kroosvorming op het wateroppervlak.

amfibieën en reptielen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
bruine kikker	algemeen			3	
gewone pad	algemeen			3	
heikikker	streng		IV	3	
kleine watersalamander	algemeen			3	
middelste groene kikker	algemeen			2,3	
meerkikker	algemeen			3	
rugstreeppad	streng	x	IV	2,3	
ringslang	streng	x		3	

- 1 Biotootoets 14 februari 2011
- 2 Aanvullend onderzoek BTL Advies, juli 2012
- 3 De amfibieën en reptielen van Nederland (2009)

De aanwezige oppervlaktewateren in het plangebied vormen op beperkte schaal een geschikt biotoop als voortplantingswater voor enkele algemeen beschermde soorten amfibieën. Gedurende de aanvullende veldbezoeken voor vleermuizen zijn meerdere exemplaren van de middelste groene kikker waargenomen in een kleine watergang in het centrale deel van het plangebied. De aanwezige bosschages fungeren mogelijk als landhabitat voor enkele algemeen beschermde soorten amfibieën. Hierbij wordt onder andere gebruik gemaakt van houtblokken en planken om eronder te schuilen.

Gedurende beide aanvullende onderzoeken is daarnaast in de directe omgeving, ten zuidwesten van het plangebied, de rugstreeppad waargenomen. Omdat het enkel auditieve waarnemingen betreft, is de precieze locatie niet te achterhalen. De rugstreeppad is een typische soort van pionierssituaties. Dit houdt in dat het biotoop bestaat uit kale zandige terreinen met zeer weinig plantengroei. Dit biotoop ontbreekt in het plangebied zelf en heeft daarom geen betekenis voor de rugstreeppad. De heikikker prefereert meer zure en voedselarme voortplantingswateren. Ook dit biotoop ontbreekt binnen het plangebied.

De ringslang kan voorkomen op de oevers/dijken van grote wateren als de Westereinderplassen. Ter plaatse van het plangebied zijn de oevers te veel beschaduwd door het aanwezige opslag, en daardoor niet geschikt als habitat voor deze soort.

dagvlinders

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
rouwmantel	streng	x		2	

- 1 Biotootoets 14 februari 2011
- 2 Waarnemingenverslag dagvlinders (2007)

De rouwmantel is verdwenen als standvlinder uit Nederland. Recente waarnemingen van deze soort hebben dan ook alleen betrekking op zwervende individuen. In sommige jaren komen zelfs invasies voor.

vaatplanten

In het plangebied zijn diverse bosschages en boombeplantingen aanwezig bestaande uit onder andere zwarte els, es, wilg, ruwe berk, linde, paardenkastanje en diverse uitheemse (naald)boomsoorten. Ondergroei is ondermeer aanwezig in de vorm van hulst, rododendron en bamboe. De kruidlaag bestaat uit soorten als klimop, sneeuwkllokje, grote maagdenpalm, smalle weegbree, kleine veldkers, hondsdrif, speerdistel, kleine brandnetel, fluitenkruid en robertskruid.

Het gazongras kent een intensief beheer en is daardoor soortenarm. Het soortenspectrum beperkt zich hoofdzakelijk tot straatgras, kruipende boterbloem en madeliefje. Ruiger gras is

bepikt aanwezig en bestaat onder andere uit glanshaver, kruipende boterbloem en ridderzuring.

Zowel gedurende de biotooptoets als tijdens de aanvullende veldbezoeken zijn geen beschermde soorten planten waargenomen. Beschermde soorten planten zijn ook niet te verwachten binnen het plangebied, vanwege de voedselrijke omstandigheden en de aanwezige beschaduwing.

3.3 CONFLICTEN MET DE FLORA- EN FAUNAWET (SCHADE AAN BESCHERMDE SOORTEN)

Het plangebied en directe omgeving vormt het leefgebied van enkele beschermde soorten. Onderstaand wordt per beschermingsniveau beschreven in hoeverre een conflict optreedt met de Flora- en faunawet.

Algemeen beschermde soorten (tabel 1)

SOORT(GROEP)	BETEKENIS PLANGEBIED	GEVOLGEN GEPLANDE ONTWIKKELING
Diverse zoogdieren	Gehele plangebied	Voldoen aan zorgplicht (zie hoofdstuk 4).
Amfibieën	Voortplantingswater en mogelijk landbiotoop	Voldoen aan zorgplicht (zie hoofdstuk 4).

- Voor de meeste zoogdieren geldt dat deze de mogelijkheid hebben om te vluchten. Tijdens de uitvoer van de geplande ontwikkeling is het wel mogelijk dat sommige dieren in hun holen worden verrast en sterven. Het is echter haast onmogelijk om schade aan al deze soorten te voorkomen.
- Voor amfibieën is de betekenis als voortplantingswater beperkt. In het geval de werkzaamheden worden uitgevoerd in het voorjaar/zomer is de kans dat het voortplantingssucces tijdelijk wordt verminderd. Voor dieren in het landbiotoop geldt dat individuen mogelijk worden verrast in hun verblijfplaats en worden gedood tijdens de uitvoering van de geplande werkzaamheden.

Overig beschermde soorten (tabel 2)

SOORT(GROEP)	BETEKENIS PLANGEBIED	GEVOLGEN GEPLANDE ONTWIKKELING
Broedvogels (niet-jaarrond beschermd)	In de aanwezige beplanting	Rekening houden met broedseizoen (zie hoofdstuk 4)

- Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd gedurende het broedseizoen, worden mogelijk in gebruik zijnde nesten beschadigd en vernield.

Streng beschermde soorten (tabel 3)

SOORT(GROEP)	BETEKENIS PLANGEBIED	GEVOLGEN GEPLANDE ONTWIKKELING
Vleermuizen	Foerageergebied, vliegroute en in beperkte mate baltslocatie.	Zorgvuldig handelen

- Door de nieuwe inrichting van het plangebied kunnen de aanwezige groenstructuren minder geschikt worden als foerageergebied en vliegroute.

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1 CONCLUSIES

In het plangebied zijn geen soorten aanwezig of te verwachten, die in de Flora- en faunawet zijn aangemerkt als beschermde soort en door de ingreep mogelijk hinder of schade ondervinden. Extra aandacht is vereist aan de soortgroep vleermuizen, vogels en amfibieën. Onderstaand wordt dit per soortgroep toegelicht.

Algemeen beschermde soorten

Voor soorten uit dit beschermingsniveau is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig.

Acties zorgvuldig handelen:

- In het landbiotoop maken amfibieën veelal gebruik van objecten om onder te schuilen. Hierbij valt te denken aan houtblokken en planken (zie afbeeldingen). Om schade aan amfibieën zoveel mogelijk te beperken, dienen vlak voor de uitvoer van de werkzaamheden deze objecten (in zoverre dat mogelijk is) verwijderd te worden. Hierbij wordt de eventueel aangetroffen dieren door een ecooloog/ter zake kundige verplaatst naar een veilige locatie. Een ter zake kundige kan in dit geval ook iemand zijn van een lokale IVN of natuurwerkgroep. Grote objecten als bielzen kunnen hierbij voorzichtig met een graafmachine worden opgetild.

Overig beschermde soorten

Voor broedvogels geldt dat een ontheffing voor het verstoren van in gebruik zijnde nesten niet mogelijk is. Om deze reden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen.

Acties zorgvuldig handelen:

- Het verwijderen van beplanting dient te gebeuren buiten het broedseizoen voor vogels, ofwel buiten de periode maart-juli. Indien dit niet mogelijk is, dient vlak voor de uitvoer van de werkzaamheden een controle uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van in gebruik zijn de nesten door een ecooloog/ter zake kundige. In het geval in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn, dienen deze gespaard te blijven tot het moment deze op natuurlijke wijze is verlaten.

Streng beschermde soorten

Tijdens het uitgevoerde aanvullend onderzoek is gebleken dat vaste rust en verblijfplaatsen in het plangebied afwezig zijn. De aanwezige groenstructuren in het plangebied betreffen wel geschikt foerageergebied en een belangrijke vliegroute voor de gewone dwergvleermuis. Dit geldt in mindere mate ook voor de laatvlieger. Om deze redenen is het van belang om de aanwezigheid van groenstructuren ook op lange termijn te waarborgen en om rekening te houden met de mate van nachtelijke verlichting.

Acties zorgvuldig handelen:

- **Zorgvuldig handelen m.b.t. groenstructuren:** Tijdens de herinrichting dient ervoor gezorgd te worden dat groene verbindingen (in de vorm van bomen, bosschages, struwelen, etc.) aanwezig blijven. Hierbij is het met name van belang dat de vleermuizen van oost naar west en vice versa kunnen vliegen. Hiervoor wordt geadviseerd om het uiteindelijke inrichtingsplan aan een ecooloog of ter zake kundige ter toets voor te leggen.
- **Zorgvuldig handelen m.b.t. verlichting:** Hoewel de soorten gewone dwergvleermuis en laatvlieger in bepaalde mate nachtelijke verlichting kunnen tolereren, kan deze factor toch leiden tot verstoring. Om dit te voorkomen dient de toekomstige nachtelijke verlichting zoveel mogelijk worden beperkt en niet op de aanwezige groenstructuren gericht te worden. Daarnaast kan gebruik worden gemaakt van vleermuisvriendelijke verlichting. Uit recent onderzoek is bijvoorbeeld aangetoond dat vleermuizen geen hinder ondervinden van amberkleurig licht. Alternatieven zijn om gebruik te maken van kattenogen in bestrating of om de lampen relatief laag boven de grond te plaatsen (maximaal 2 meter), waarbij de lichtbundels naar beneden worden afgeschermd.

4.2 AANBEVELINGEN

Tijdens de realisering van de nieuwbouw kan met beperkte middelen een bijdrage worden geleverd aan de verhoging van de algehele biodiversiteit in de omgeving, door bijvoorbeeld in de bebouwing vogelvides te plaatsen voor de huismus of een inbouwkast/geschikte spouw voor vleermuizen aan te brengen. Vogelvides en inbouwkasten zijn verkrijgbaar bij bijvoorbeeld www.vivara.nl. Daarnaast is in de bijlage van deze rapportage een brochure gevoegd voor het vleermuisvriendelijk bouwen.

LITERATUUR

Atlas van de Nederlandse broedvogels, Nederlandse Fauna 5, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2002.

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997

Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht, 1992

Bekendmaking lijsten beschermde inheemse soorten, nummer 201, 13 november 2001

Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet, Stb. 2000, 523

Besluit vrijstelling beschermde dier en plantensoorten, Stb. 2000-525, Stb. 2001,499

Besluit Rode lijsten flora en fauna, Stb. 11 november 2004, 218.

De actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen, Brachytron jaargang 11 (2), Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Stichting EIS en De Vlinderstichting, augustus 2008.

De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse fauna 9, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2009.

De wespen en mieren van Nederland, Nederlandse Fauna 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2004.

Flora- en faunawet, wetnummer 402, staatsblad, 1998

Flora- en faunawet, wetnummer 656, staatsblad, 2001
Beschermde soorten: bijlage I en II van de Flora- en faunawet (Stb. 1998,402).

Habitatrichtlijn, (Richtlijn 92/43/EEG).

Natuurbeschermingswet, wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen, Stb. 2005, 195.

Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG).

Waarnemingsverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen, EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2007.

Internet

www.waarneming.nl

www.zoogdieratlas.nl

BIJLAGE

Separate bijlage: Brochure vleermuisvriendelijk bouwen.